

Pelimiehiä ja lipunmyyjiä: Puhetta,
tekoja ja ideoita urheilun tasa-arvon
edistämiseksi mediassa ja
keskusteluissa

Sami Kolamo
&
Panu Pokkinen

1. MISTÄ PUHUTAAN, KUN PUHUTAAN URHEILUN TASA-ARVOSTA?

- A) ARVO: Ihmisten yhtäläinen **arvo** yksilöinä ja yhteiskunnan jäseninä
- Riippumatta sukupuolesta, seksuaalisuudesta, luokasta, etnisyydestä jne.

- Miten mediassa arvotetaan?
  - **Valikoimalla** (mitä uutisoidaan?) ja **kehystämällä** (miten asiasta kerrotaan?)
  - Ja kehystettäessä: esim. eroja tekemällä ja asettamalla asioita arvojärjestykseen (ks. alla)
  - vrt. pelimiehet ja lipunmyyjä(naise)t

Urheilu

Miehet ovat urheilussa naisia parempia

Naisurheilijat valittavat arvostuksen puutetta, vaikka miehet ovat kauttaaltaan parempia. Huipputasoinen mies hyppää korkeutta 240 cm, nainen 200 cm. Mäkihypyssä mies hyppää 150 metriä, nainen 100 metriä. Jalkapallossa miehet voittaisivat naiset puolivauhilla 10–0.

Jos niin ei olisi, miehet ja naiset kilpailisivat tasa-arvoisesti samoissa joukkueissa ja sarjoissa kuten missä tahansa ammattissa tai harrastuksessa.

Urheilu on tasa-arvon maailmassa ylivoimainen poikkeus. Lähes kaikessa, myös politiikassa, nainen voi yltää miehen tasolle, mutta ei urheilussa. Mies on atleettisempi, lähes aina taitavampikin. Monet naishelpotukset – esimerkiksi kevyempi kuula ja matalampi lentopalloverkko – liittyvät tähän.

Miesurheilu kiinnostaa enemmän. Lätkäpeli kerää 5 000 katsojaa, naisten peli ehkä 200. En ole jääkiekon ystävä, mutta taklaukset ovat sen olennainen

osa. Miksi nainen ei saa taklata? Kannatan tasa-arvoa, mutta urheilussa se ei toimi.

Evoluutiostakin on kyse. Miehet ovat kilpailuhenkisiä, naiset perhekeskeisiä. Urheilu, jopa sotaan viittaava urheus, sopii miehille.

Jos naiset urheilevat, he nauttivat enemmän pehmeistä arvoista kuin ennätyksistä ja vastustajan nujertamisesta.

Hannu Eklund
urheiluhistorioitsija
Kotka

- Entä kun arvottaminen on epäoikeudenmukaista, epäreilua tms.
- Syntyy **identiteettioliittisia** kamppailuja ja niiden tuloksena (toivottavasti) muutoksia **valtarakenteisiin**

B) IHANNE

- Jotakin lopullisesti tavoittamatonta, mutta silti tavoittelemisen arvoista.

2. MITÄ OTETTAVA HUOMIOON, KUN RYHDYTÄÄN MUUTOSTAISTELUUN?

A) HISTORIA

- Kulttuurinen siirtotaakka
- Johtajat (de Coubertin, Baillet-Latour, Brundage, Blatter, Ecclestone...) ja toimittajat miehiä

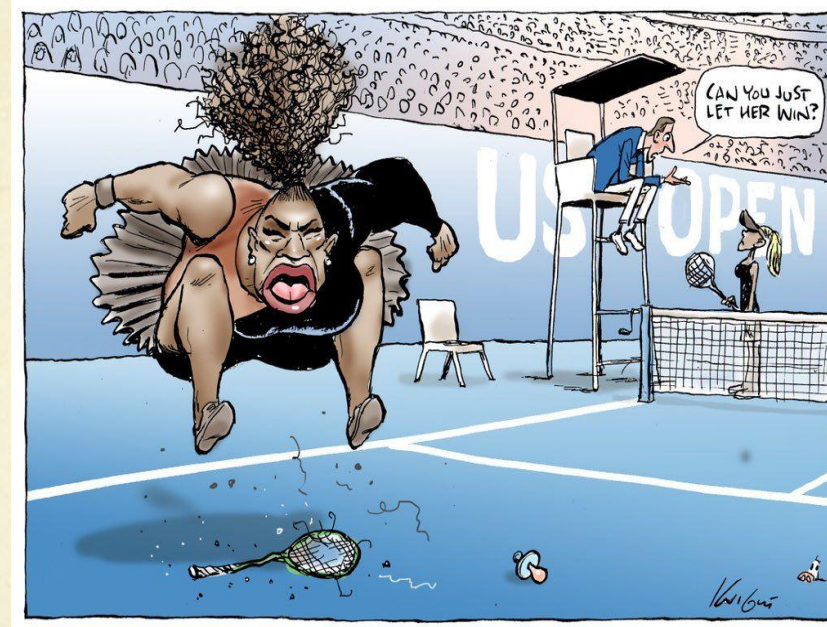
B) TOIMINTATILA (tässä ja nyt)

- Kuinka paljon valtaa vaikuttaa omaan toimintaan, kuinka avoimia seurat erilaisille seksuaalisuuksille, miten ihmisiä ja ryhmiä suljetaan ulos jne.

Esimerkkejä historian vaikutuksesta ja toimintatilan laajuudesta

- Serena Williams
  - Toimintatilan rajoja:
    - Fyysisyys
      - tukka ja huulet ”rotumerkkeinä”
      - ”liian miehinen”
    - Lapsellistaminen
    - Kesyttömyys
  -
  - Intersektionaalisuus: ”double othering”
  - Valkoisten valta normina kätkeytyy
- Toimintatilan avoimuus
  - Battle of the Sexes: Billie Jean King vs. Bobby Riggs 1973
  - Martina Navratilova: Julkilesbo
  - Taistelu palkoista
  - Tähtiasema: sananvaltaa, naiset määrittelevät itse itsensä

○ Nilla Fischer: tasa-arvo-aktivisti

○ Palkkataso

○ Näin toimii tasa-arvo Fifassa: Ruotsin miesten maajoukkue sai kahdeksan miljoonaa euroa MM-kisapaikasta, naiset nolla euroa: ”Se on niin perhanan tylsää”. (HS 5.9.2018)

○ Vertaa keskustelu vammaisurheilijoiden palkkioista

○ Lesbo

○ Ruotsin jalkapallomaajoukkueen kapteeni tuli kaapista ulos ja puhuu seksuaalivähemmistöjen oikeuksien puolesta: ”Jalkapalloa pelaava gay-nainen herättää paljon vihaa” (HS 25.9.2018)

- Caster Semenya
  - Biologis-läketieteellinen raja
  - Tarkentaen: testosteroniarvot määrittelevät sen, kuka on nainen.
  - Entä muut hormonit ja hermosto?

- Mira Potkosen
  - Rion olympialaiset 2016: Äitiysdiskurssi
    - ”Äiti-Potkosen lyö Riossa naista – ’Haluan voittaa’”, ”Perheenäidin tie kuntoilijasta olympiamitalistiksi – Mira Potkosen huikea tarina” ja ”Suomalainen kahden lapsen äiti ehdolla Rion olympianyrkkeilyyn”.

3. MITÄ TEHTÄVISSÄ?

A) Mitä toivoisin tehtävän,

B) Mitä itse voin tehdä

tasa-arvon edistämiseksi urheilussa?

- Muutokset medianäkyvyydessä, palkoissa, julkisessa tuessa
- Urheilutähteyden kulttuurihistorian uudelleen kertominen
- Puhetapojen muutos
  - Vrt. ”poikamainen käsi”, ”naismaajoukkueen Litti”, ”FIFA Women’s World Cup”, ”naisurheilija”...
  - Miten ja mistä palkitaan, rangaistaan, kehutaan ja syyllistetään vaikkapa junnuja?
- Myönteiset henkilökuvat: Stereotyyppien nurinkäntäminen
- Ajatus maskuliinisuudesta ja feminiinisuudesta kulttuurisina sopimuksina
  - Samanarvoisuus ja erilaisuus yhtäaikaisesti läsnä, homokammosta eroon
- Kokonaisvaltainen kehollisuus: miksi hormonit niin määräävässä asemassa?
- Heteromatriisin kyseenalaistaminen
- Seksuaaliseen häirintään puuttuminen: toimintatavat ruohonjuuritasolla?
- Kaupungit: harjoitustilat- ja vuorot
- Naisia johtotehtäviin, valmentajiksi, tuomareiksi

○ Kuvalähteet

- https://www.iltalehti.fi/formulat/201801082200653601_fo.shtml
1
- <https://medium.com/gendered-violence/equal-play-equal-pay-e9b060ed4f26>
- https://en.wikipedia.org/wiki/1968_Olympics_Black_Power_salute
- <https://www.thejournal.ie/trump-nfl-protest-3614215-Sep2017/>
- <http://www.ylikerroin.com/uutiset/urheilu/pilakuva-serena-williamsista-joka-r%C3%A4j%C3%A4ytti-somen>
- <https://www.youtube.com/watch?v=xCUTo0-ZYQw>
- <https://jezebel.com/how-not-to-solve-a-gender-dispute-semenyas-magazine-ma-30960666>
- <https://www.kaleva.fi/urheilu/rion-olympialaiset-2016/potkonen-varmisti-vahintaan-olympiapronssin-suomelle-ensimmainen-mitali-riosta/735637/>